

Amos

Da la Neuva Bibia an Lenga Piemontèisa
voltà da Pàul E. Castlin-a e da Majo Galin-a

**Edission
Tempo di Riforma**

2023

Costa version d'Osea a l'é tirà da la Neuva Bìbia an Lenga Piemontèisa
ch'as peul trovesse compléta a l'adressa dla Ragnà
<https://pms.wikisource.org/>

Còdes ISBN:

Introduccion a l'euvera compléta dla Neuva Bibia an Lengha piemontèisa

Costa version ëd la Bibia ebràica e cristian-a an lengha piemontèisa, soagnà da Pàul E. Castlin-a, pastor evangelich, e Majo Galin-a, a-j va dapress al métoed ëd l'equivalensa dinàmica (pënsé për pensé).

Sò bu a l'é la divulgassion dla Paròla 'd Nosgnor e "parlé al cheur" dla nòstra gent con un lengagi "ëd minca dì". Për coj ch'a veulo fonghé ancreus lòn ch'a lesò, dle nòte al pé dla pagina a dan ëd pcite spiegassion e rendission alternative dl'istess vers, ma i arcomandoma sèmper ëd comparisioné tut a 'd bibie an d'àutre lenghe.

I l'oma fàit nòstr travaj - e sossì a l'é nòstr prim presupòst - ant la përsuasion che la Bibia a l'é nen "un liber qualsëssia, ma ch'a trasmèt la Paròla 'd Nosgnor. A l'é për lòn che an fasend sto travaj i l'oma avù la pì àuta diligenza e respet. I l'oma 'dcò respetà la tradission ëstòrica dla magioransa dle bibie publicà da le cese cristian-e e dle sinagòghe ebràiche ant nē spirit ecuménich.

Costa version ëd la Bibia a l'é basà an sël travaj editorial sientìfich ëd la version anglèisa dla Bibia ciamà "NET Bible" (New English Translation) an comparassion con vaire d'àutre version bin spantià ant ël mond. La NET Bible a l'é compagnà da 60.932 nòte ch'a dëspiego 'l motiv ëd la particolar sernìa 'd minca espression dovrà ant la tradussion e dl'interpretassion dàita a cole paròle o vers ch'a l'é malfé rendje con precision. A cole nòte i adressoma 'l letor ch'a veuja comprende 'l motiv ëd nòstre sernie d'espression.

Për lòn ch'a riguarda ël Testament Vej (la Tanach ebràica), ël travaj 'd tradussion a l'é dzurtut col ëd Majo Galin-a, e Giovanna Gribaud ch'a l'ha falò la pì part ant j'agn 1980 e ch'a l'ha publicalo an sl'arvista La Slòira.

Për lòn ch'a riguarda 'l Testament Neuv, costa tradussion piemontèisa as peul consideresse na revision stilistica dël Testament Neuv an lengha piemontèisa dël 1841, con comparassion scrupolosa dij pì bon test grech a nòstra disposission ancheuj.

Pàul E. Castlin-a, edission dlë Dzèmber 2023

Èl lìber dël profeta Amos

Introdussion

Ant ël sécol ch'a fà eut a. C., ël regn d'Israel, colocà a nòrd ëd col ëd Giuda, a gòd d'un period ëd pas polìtica e econòmica relativa. Për càusa dla debolessa dle nassion ch'a l'avìa aranda, dzortut cola d'Aram (o Siria), chila a l'avìa pa tèmma 'd mnasse da fòra, antant che soe transassion ëd comers a l'ero sorgiss ëd prosperità. Costa situassion a favorìa la difusion d'un clima 'd sicurëssa ch'a s'arfletìa ant lë splendrior ëd le manifestassion dël cult. La realtà contut, a l'era bin diferenta: l'asiansa econòmica 'd pòche pèrson-e a fasia dventé pì granda la division an tra le classi sossial; la solidarietà an tra 'l pòpol a mancava e a regnava lë sfrutament dij déboj dai pì fòrt. La corussion a sparniava gnanca ij tribunaj, ch'a dasò fòra 'd sentense nen giuste anvers ëd coj ch'a l'avìo pa j'arsorse për dësfend-se,

An costa situassion as còloca 'l mèssage dël profeta Amos. Chiel a l'era originari 'd Tecoa, na sitadin-a dël regn ëd Giuda, a sud, ma a l'é ciamà da Nosgnor a prediché ant ël regn d'Israel. Amos a l'è 'l prim profeta, dont ël mèssage a l'é cojì ant un lìber.

Èl lìber a comensa con l'anonsi dël giudissi divin an sle nassion ch'a stan aranda d'Israel, ch'a son colpévoj 'd violense e d'angustissie. Tutun, ël giudissi 'd Nosgnor a l'é ancora pì sever anvers d'Israel, ch'a l'é 'l pòpol sernù da Dé, ciamà a dé espression a soa grandëssa. Israel a l'ha, donca, na responsabilità precisa, ch'a peul nen limitesse a la selebrassion ëd sirimònie religiose, bele s'a son grandiose (1-3). Amos a fà memoria a soa gent che 'l cult che Nosgnor a agradiss a l'ha da manifestesse an umiltà e giustissia. Dé a l'ha stabìl un drit ch'a peul nen esse scarpisà e chiel midem a l'é col ch'a dësfend ij déboj. Èl giudissi contra Israel a séguita ant ij capitòl 4-9. Amos a prospeta l'avzinesse dla potensa assira che, dël 721 a dëstruerà Samaria, la capital dël regn d'Israel.

Ant j'ùltim capìtoj, ël liber d'Amos an arferiss sinch vision, ch'a son ël simbol dl'avzinesse dl'antërvension ëd Dé. Ël liber a finiss con n'anonsi 'd salvassion (9:11-15).

Schema

- Presentassion 1:1-2
- Dé a giùdica ij pòpoj e Israel 1:3-3:2
- La mission dël profeta 3:3-8
- Nosgnor a condan-a Israel 3:9-6:14
- Sinch vision ch'a nunsio l'antërvension ëd Nosgnor 7:1-9:10
- Dé a ristabilirà 'l regn ëd David 9:11-15

1

Introdussion

¹Paròle d'Amos, un dij bërgé 'd Tecoa. Vision che a l'ha avù për Israel, al temp d' Osia¹, rè 'd Giuda, e ant ël temp ëd Geroboam², fieul ëd Joas rè d'Israèl, dòì agn anans che la tèra a tramblèissa.

Oràcoj contra ij pòpoj dj'anviron

[Contra 'd Damasch] ²Chiel a l'ha dit: "Nosgnor a breugerà da Sion³, da Gerusalem a farà scoté soa vos. Le pasture dij bergé a son ant ël deul, e la ponta dël Carmel as sëcrà". ³Parèj a dis Nosgnor: "Për motiv dij tre delit ëd Damasch, nen mach, ma për ij quat, i arvocherai pa 'l decret, perchè a l'han ravagià Ghilead con d'èrpi 'd fer. ⁴I mandrai ël feu ant la ca d'Asael, che as mangerà ij palass ëd Ben-Adad; ⁵i farai an frise le stanghe 'd Damasch, i sterminerai la gent ëd Bicat-Aven e col che a ten la cavija real ëd Bet-Eden, e 'l pòpol ëd Siria a sarà portà a Chir", a dis Nosgnor⁴.

[Contra 'd Gasa e contra ij Filisté] ⁶Pèrparej a parla Nosgnor: "Për coj tre o quat delit ëd Gasa, mi i tirerai pa andaré 'l decret, perchè a l'han deportà tuta la gent për dejla an podèj d'Edom; ⁷i mandrai ël feu ant le muraje 'd Gasa, e a në dvorerà ij palass: ⁸i sterminerai j'abitant d'Asdod, e coj che a ten-o la cavija real d'Ascalon. I virerai mia man contra d'Ecron, e a meuirerà lòn che a-i resta dij Filisté", a dis Nosgnor⁵.

1 Cfr. 2 Rè 15:1-7; 2 Crònache 26:1-23.

2 Cfr. 2 Rè 14:23-29.

3 Cfr. Gioel 3:16.

4 1:3-5 cfr. Isaia 17:1-3; Geremia 49:23-27; Sacaria 9:1.

5 1:6-8 cfr. Isaia 14:29-31; Geremia 47:1-7; Ezechiel 25:15-17; Gioel 3:4-8; Sofonia 2:4-7; Sacaria 9:5-7.

[Contra 'd Tir e la Palestin-a] ⁹"Për coj tre o quat delit ëd Tir, mi i arvocherai pa mè decret, përchè a l'han daje an podèj a coj d'Edom na caterva 'd gent, senza avisesne dl' aleansa dij frej. ¹⁰I-j mandrai ël feu contra dle murale 'd Tir, che as mangerà 'l palass⁶".

[Contra d'Edom] ¹¹Përparej a dis Nosgnor: "Për motiv ëd coj tre o quat delit d'Edom, i tirerai pa andarera mè decret, përchè a l'han përseguità ij sò frej con la spa, an sofocand soa compassion; përchè soa flin-a a s'anvisca sèmper, e a guerno un ghignon che a passa pa. ¹²I-j mandrai ël feu a Teman che a mangerà ij palass ëd Bosra⁷".

[Contra d'Amon] ¹³Nosgnor a dis parèj: " Për coj tre o quat delit dij fieuj d'Amon i-i cambierai nen mè decret, përchè lor a l'han ës-ciancà la pansa dle fomne an condission ëd Ghilead, për fé pì gròssa soa tèra. ¹⁴E i brusrai ij palass ëd Raba, mandandje 'l feu ant le muraje ant ël di dla guèra, an mes ai crij ëd combatiment, an mes a l'orissi ant ël di dla buria. ¹⁵E sò re as n'andrà via përzoné, chiel e tuta soa cort", a dis Nosgnor⁸.

2

[Contra 'd Moab] ¹Nosgnor a dis përparèj: "Për motiv ëd coj tre o quatr delit ëd Moab, mi i cambierai pa mè decret, përchè a l'ha brusà e caussinà j'òss dël rè d'Edom. ²I-j mandrai ël feu dzora 'd Moab e a dvorerà ij palass ëd Cheriot; e Moab a andrà a meuire an mes ëd la furfa, an mes ai crij ëd guèra e al rabel ëd le trombe. ³I rancherai d'an mes ëd chiel ël giùdess, e i masserai con chiel tùit ij sò cap", a dis Nosgnor⁹.

6 1:9-10 cfr. Isaia 23:1-18; Ezechiel 26:1-28:19; Gioel 3:4-8; Sacaria 9:1-4; Maté 11:21-22; Luca 10:13-14.

7 1:11-12 cfr. Isaia 34:15-17; 63:1-6; Geremìa 49:7-22; Ezechiel 25:12-14; 35:1-15; Abdia 1-14; Malachia 1:2-5.

8 1:13-15 cfr. Geremìa 49:1-6; Ezechiel 21:28-32; 25:1-7; Sofonia 2:8-11.

9 2:1-3 cfr. Isaia 15:1-16:14; 25:10-12; Geremìa 48:1-47; Ezechiel 25:8-11; Sofonia 2:8-11.

[Contra 'd Giuda] ⁴Përparèj a parla Nosgnor: " Për motiv èd coj tre delit èd Giuda, e dcò pèr ij quatr, mi i arvocherai pa mè decret, perchè a l'han dèspresià la lege 'd Nosgnor e a l'han pa guernà soe ordinanse, perchè a son andàit fòra 'd carzà pèr le mistà busiarde dij pagan, che ij sò pare a l'avio seguità. ⁵I-j mandrai èl feu an Giuda e as mangerà ij palass èd Gerusalem".

Nosgnor a giudicherà Israel

⁶Nosgnor a dis parèj: "Pèr ij tre o quatr delit d'Israel, mi i gavrai pa mè decret, perchè a l'han vendù 'l giust pèr èd dné, e 'l pòver pèr un pàira dè scarpe. ⁷Lor a l'avriò anvìa 'd vèdde la poer èd la tèra an sla testa dij pòver, e a-j pòrto via 'l drit al dèsgressià. Ij fieuj e 'l pare a van con la midema fija, pèrparèj da profané mè sant nòm. ⁸An ocasion èd feste religiose, lor a sè slongo dacant d'autar dzora 'd mantej ch'a l'han pijasse an gage¹⁰, e ant le ca dij sò dio a bèivo 'l vin èd coj che a condan-o. ⁹E pèr lòn i l'hai dèsbilà 'dnans a lor j'Amorita, che a son àut com ij séder, e a l'han la fòrsa dle rol; i l'ha dèstrovù sò frut an àut e soe radis sota¹¹. ¹⁰E pèr lòn i l'hai fave monté dal pais d'Egit, e i l'hai portave pèr quarant'agn ant èl desert, pèr feve padron dèl pais dj'Amorita.

¹¹I l'hai fàit ès-ciòde 'd profeta an tra ij vòstri fieuj, e 'd Nasiré¹² an tra ij vòstri giovo. É-lo pa parèj, masnà d'Israel?", a dis Nosgnor. ¹²"Ma vojàutri i l'ave fàit beive ij Nasiré! E i l'ave comandaje ai profeta: Profetisé pa!
¹³Vardé, mi 'v craserai, coma che un carèt pien èd gerbe a scarpisa la tèra.
¹⁴E 'l lest a podrà pa scapé, e col che a l'ha 'd fòrsa a podrà pa nen dovrela,

10 L'assion èd slonghesse pèr tèra dacant a n'autar dzora d'un mantel (o d'un vesti) ch'a l'avio pijasse an gage (an pegn) a peudria esse antèrpretà sia a la létera che 'd manera simbòlica. A podrìa esse stàita n'antica costuma religiosa cola 'd cogesse dè 'dnans a n'autar. Felo dzora d'un mantel d'àutri, ant un temp che 'l mantel a l'era essensial a la gent pèr quatesse, a mostra na condòta 'd dèspresi e parèj 'd devoSSION ipòcrita a spèise d'àutri.

11 Cfr. Deuteronòmi 3:8-11.

12 Cfr. Numer 6:1-8.

e l'òm vajant a salverà pa soa vita; ¹⁵col che a l'ha l'adressa dl'arch a arzistrà nen, col ch'a l'ha pa 'l pé leger a scaprà pa, ¹⁶e 'l sivalié a salverà nen soa vita: èl pì coragios dij guerié as në scaprà patanù, an col di-là, i lo diso mi, èl Signor.

3

Minca n'efet a l'ha na càusa

¹Scoté costa paròla che Nosgnor a dis contra 'd vojàutri, fieuj d'Israel, contra 'd tuta la famija che i l'hai fàit monté dal pais d'Egit! ²Mi i l'hai sernuve, mach voi an tra tute le famije dla tèra; a l'é pèr sòn ch iv castijerai pèr tute vòste pèrversità. ³Miraco che dòì òm a marcio ansema senza savèilo? ⁴Breugia-lo forse 'l leon ant la foresta senza che a-i sia cheicòsa da ciapé? ⁵Èl lionèt a crija dal fond èd soa tan-a senza avèj fàit na piàita? ⁶Son-lo la tromba ant na sità, senza che a-i sia pa chèich èsburdiment ant la gent? Miraco che a-i riva un maleur ant na sità senza che Nosgnor a në sia pa l'autor? ⁷Pèrchè 'l Signor a fà nen senza fene part ai sò servitor, ij profeta. ⁸Èl leon a braja: chi è-lo che a n'avrà pau? Nosgnor a parla: col che a l'é che a në farà professia.

Samaria a tombrà

⁹Fé arsoné vòstra vos ant èl palass d'Asdod e ant èl palass dèl pais d'Egit, e di: buteve ansema an sle montagne 'd Samaria, e vardé che rabel gròss che a-i é, che 'd violense che a j'ancàpito an mes! ¹⁰Lor a san pa comportesse con dritura, a dis Nosgnor, lor a ambaron-o ant ij sò palass la pijàita 'd la prepotensa e dèl ravage. ¹¹A l'é pèr lòn che Nosgnor a dis pèrparèj: "Èl nemis a anvadrà 'l pais, a dèstruvrà toa fòrsa, e ij tò palass a saran ravasà".

¹²Parèj a dis Nosgnor: " Coma che 'l bergé a riva a salvé dcò mach doe piòte o na ponta d'orìa, parèj as salvran ij fieuj d'Israel che a stan an Samaria, an brova d'un let o dzora d'un tapiss èd damasch.

¹³Scoté e dije sòn a la ca 'd Giacòb! A dis Nosgnor, èl Dé dj'Armeje.

¹⁴Scoté e atesté sòn a la ca 'd Giacòb, oràcol dèl Signor Dé dl'Univers: "Èl di che i farai un castig pèr le trasgression d'Israel, i colpirai an sj'autar èd Betel; a saran fàit a tòch ij còrn èd l'autar, a tombran pèr tèra¹³. ¹⁵I-j darai èl vir a le ca d'istà e d'invern; ij palass d'avòri a tombran e a spariran le ca gròsse", oràcol dèl Signor.

4

¹Scoté costa Paròla, vojàutre vache 'd Basan, ch'i steve an sij mont èd Samaria; pèr voi che i crase ij déboj e i ès-cincon-e ij miseràbij, e i dise a vòstri mari: "Sah! Porté mach an sà e beivoma!". ²Èl Signor a l'ha fait giurament pèr soa santità: "Vardé che a van da rivé dèdzora 'd vojàutre, che i sareve portà via con èd cròch e vòstra fiolansa con èd rampon. ³E voi i surtireve pèr le brece, na fomna dè 'dnans a l'àutra. E i sareve possà ant la fortèssa. I lo diso mi, èl Signor.

Israel a l'ha 'n randevò con Nosgnor

⁴I ven-e a Betel pèr fé pecà! Andeve a Galgala pèr pèccché na vira 'd pì! I-j smon-e la matin vòstri sacrifici e minca tre di vòstre desme! ⁵A l'é con d'alvà che vojàutre i feve ij vòstri sacrifici d'assion èd grassie! Crijelo ai quatr vent, proclamelo, ch'i l'eve fàit d'oferte volontarie! Pèrchè a l'é sòn che 'v pias, pa vera, fieuj d'Israel?" I lo diso mi, èl Signor.

⁶E mi i l'hai mandave la famin-a an tute vòstre sità; i l'hai fave esse carestios èd pan an tute vòste ca. Con tut lòn, vojàutri i seve pa tornà a mi. I lo diso mi, èl Signor. ⁷E mi i l'hai arfudave la pieuva, pròpi cand che a-i mancavo mach pì tre mèis a l'amson; i l'hai fàit pieuve dzora 'd na sità, e i l'hai pa fàit pieuve ansima a n'àutra sità: na campagna a l'ha arseivù la

13 Cfr. 2 Rè 23:15.

pieuva, ma n'àutra ch'a l'ha nen arseivula a l'é séccasse. ⁸Doe o tre sità a son andàite vers n'àutra pèr beive d'eva; ma a l'han pa pasìa soa sèj. Pura voi i seve nen tornà a mi. I lo diso mi, èl Signor.

⁹I l'hai colpive con èl carbon e la suitin-a, tùit vòstri giardin, vòste vigne, ij vòstri fié e vòstri olivé a son èstàit mangià da j'aliòstre. Con tut lòn vojàutri i seve pa tornà a mi. I lo diso mi, èl Signor.

¹⁰I l'hai mandà an mes ëd vojàutri 'l contatt, com an Egit; i l'hai massà vòstri giovo con la spa, e lassà ciapé ij vòsti cavaj; i l'hai fave nasté l'odor d'anfession dij campament fin-a sota vòst nas. Pura voi i seve pa tornà a mi. I lo diso mi, èl Signor.

¹¹I l'hai bolversave, coma Sòdoma e Gomora¹⁴, che Dé a l'ha dèstruvù; e vojàutri i seve vnùit a esse com un tissonèt gavà dal feu. Pura, con tut lòn, voi i seve pa tornà a mi. I lo diso mi, èl Signor.

¹²A l'é pèr sòn, che mi 'v tratrai dla midema manera, Israel; e da già che 't traterai pèrparèj, prònte al rèscontr con tò Dé, Israel! ¹³pèrchè col che a l'ha fàit le montagne e creà 'l vent, e che a fà conòsse a l'òm ij sò pensé, col che a fà vnì l'aurora top, e che a marcia an sèl cò dla tèra: e bin, sò nòm a l'é 'l Signor, Dé dl'Univers.

14 Cfr. Génesi 19:24.

5

La mòrt a l'é davzin-a a rivé

¹Scoté costa canson da mòrt che adess i vado a canté, famija d'Israel: a trata 'd vojàutri. ²La giovnètta¹⁵ Israel a l'é tombà e as riuasserà mai pì. A l'é dèstèisa¹⁶ pèr tèra e a-i é gnun ch'a peuda giutela arlevesse.

³Parèj a dis ël Signor Dé: “Pèr la famija d’Israel la sità ch’a seurt pèr combate con mila òm, a në restrà mach con sent; la sità ch’a seurt pèr combate con sent òm, a në restrà mach con des.

⁴Parèj a dis Nosgnor a la famija d’Israel: “Sèrcheme, parèj ch’i peusse vive! ⁵Sèrché nen Betel! Andé pa a Ghilgal! Fé nen un viagi fin-a a Beer Sheba! Pèrchè la gent ëd Ghilgal a sarà portà ‘d segur an esili, e Betel a sarà dèstruvìa¹⁷.

⁶Sèrché ‘l Signor parèj ch’i peusse vive! Sedèsnò chiel a vnirà tanme ‘n feu che tut sùbit a pija fòrsa e a brusa tuta la cà ‘d Giusèp. Èl feu a consumrà tut e gnun a sarà bon a dèstisselo, parèj che Betel a sia salvà. ⁷J’Israelita a cambio la giustissia an cheicòsa d’amèr tanme l’absanta, a campo a tèra lòn ch’a l’é giust e bon. ⁸A-i é cheidun, nopà, col ch’a l’ha fàit le costeilassion dle Pléiade e dl’Orion¹⁸, ch’a peul cambié ‘l top ëd la neuit ant ël ciar ëd la matin e la lus dël di ant la neuit. Chiel a ciamà ‘nsema j’ève dij mar e a-j’arvèrsa an sla surfassa dla tèra. Èl Signor a l’é sò nòm. ⁹Tanme na lòsna chiel a càusa la distrussion ëd coj ch’as chërdo fòrt, parèj che fin-a le fortèsse a dròco an ruin-a. ¹⁰J’Israelita a l’han an ghignon coj ch’a ministro la giustissia a le pòrte dla sità; a mepriso chicassia che mach a parla con onestà. ¹¹Pèr ël fàit ch’i feve paghé ‘d taje an sl’arcòlt ai

15 O: "vèrgin".

16 O: "bandonà".

17 O: “a vnirà esse ‘n leugh andoa ‘l disastr a fosa-a”.

18 Cfr. Giòb 9:9; 38:31.

pòver e i pretende da lor d'ampòste an sò forment, i podreve pi nen vive ant le ca ch'i l'ave fabricà con pere sislà, nì i beivreve 'l vin ëd le bele vigne ch'i l'ave piantà.

¹²I condosso bin (i lo peule pa stèrmé a mi) ij vòstri crìmen: as peulo gnanca numeré. I l'ave multiplicà ij vòstri pecà. I deve 'l torment ai nossent, i ciaveve 'd present, i arnegheve la giustissia ai bzognos a le pòrte dla sità.

¹³Coj ch'as chërdo furb a fan visa 'd nen cand che tut lòn a càpita. A son ëd temp pròpri gram.

¹⁴Sèrché 'l bin e nen ël mal, parèj ch'i peusse vive! Antlora Nosgnor, Dé dl'Univers, a sarà pèrdabon con vojàutri, com' i dise che chiel a sia. ¹⁵Avèj 'n ghignon lòn ch'a l'é mal. Mandé anans la giustissia a le pòrte dla sità. A peul d'esse che 'l Signor, Dé dl'Univers, a l'avrà pietà 'd lòn ch'a resta 'd Giusèp.

¹⁶A càusa dij pecà d'Israel, sossì a l'é lòn che Nosgnor, Dé dl'Univers, el sovràn, a dis: "An tute le piasse dle sità a-i sarà 'd gent ch'a fà plenta, an tute le strà dle sità a-i sarà 'd gent ch'a piorerà ëd deul për ij mòrt. A diran ai travajeur dle campagne 'd lamentesse e ai professionista dël deul ëd fé 'd pior. ¹⁷An tute le vigne a-i saran dle complente, perchè mi i passerai 'n mes ëd vojàutri".

Ël Signor a së speta giustissia

¹⁸Trist a koj ch'a l'han anvìa dël Di dël Signor! Pèrchè mai i veurerà che 'l Di dël Giudissi a vnèissa? Col di-lì a sarà 'n di 'd top, nen un di 'd lus!

¹⁹Ël disastr a podrà nen esse schinà! A sarà tanme n'òm ch'a scapa da 'n leon mach për andé ancontra a n'ors! Vardé col òm ch' a së stërma ant na cà, ch' a pògia na man a 'n mur e ch'a l'é mordù da na serp velenosa!

²⁰Vojàutri i rendeve pa cont ch' ël Di dël Signor a porterà 'd top e pa 'd lus, në scur afros e pa na ciara lus!

²¹I l'hai 'n ghignon vòstre feste! I l'hai gnun piasì 'd vèdde vòstre radunanse religiose! ²²Bele s' i portèisse a l'autar pèr fem-ne n'oferta dij sacrifici complèt e dj'oferte 'd gran, i në sarìa pa sodisfàit. I vardrai nen con favor ijvailèt a l'antras ch'i podrie sacrificheme com' assion ëd grassie¹⁹. ²³Feme pa pì scoté 'l rabel dij vòstri càntich religios. I veui pì nen scoté la musica dij vòstri strument a l'arch. ²⁴Pitòst, che la giustissia a scora tanme 'n fium, la dritura tanme 'n torent ch'a ven-a mai sèch. ²⁵Famija d'Israel, i l'eve pa portame 'd sacrifici e d'oferte antant che i j'ere pèr quarant' agn ant ël desert. ²⁶Al anvers, i l'eve portà 'n procession le mistà 'd Sicot, vòstr rè, e Chijon, la stèila 'd vòstr dio, lòn ch'i l'eve fabricave. ²⁷Pèr lòn iv farai andé an esili dè dlà 'd Damasch" A lo dis Nosgnor, ch'a l'é ciamà 'l Dé dl'Univers²⁰.

6

Pèr jè sgnor la festa a l'é finìa

¹Maleur a coj che as në stan pasi an Sion, a coj che as sento pien ëd fiusa an sij mont ëd Samaria! Lor as chërdo d'esse ij cacam dla mej nassion. La famija d'Israel a varda a lor coma d'esempi. ²"Passé a vèdde a Calne, sòn a diso, e d'ambelessì andé a Amat, la gròssa e da là calé a Gath dij Filisté. Son-ne, miraco, mej 'd costi regn? Sò teritòri é-lo pì gròss dël vòst?" ³Vojàutri i pense dè slontané 'l di dla malora e nopà i presse 'l di dla violensa! ⁴Cogià dzora 'd let d'avòri e slongà 'nsima a 'd sofà, lor a mangio ij babero dlë strop e ijvailèt dël cabial. ⁵Lor a brajo al son ëd l'arpa, tanme David, a fan ëd mùsica; ⁶a bèivo 'l vin ant ëd cope larghe, as fërto con ij pèrfum pì bon, ma as sagrin-o pa pèr la sòrt ëd Giusèp! ⁷A l'é pèr lòn che, cand ch'a saran ëmnà an esili: a faran pì nen ij sò convivi religios anté che lor a sé slongavo an sij sò canapé²¹!

19 5:21-22 cfr. Isaia 1:11-14.

20 5:25-27 cfr. At 7:42-43.

21 Cfr. Salm 132:2-3; Proverbi 7:16.

⁸Nosgnor a l'ha fàit chiel midem un giurament: "I lo diso mi, èl Signor, Dé dl'Univers: "I l'hai an ghignon l'orgheuj èd Giacòb, i detesto soe fortèsse. Për sòn i farai ocupé la sità 'd Samarìa dai nemis, e tut lòn che a-i é andrinta". ⁹Se a-i resto bele mach des òm andrinta a na ca sola: ch' a meuiro.

¹⁰Mach un cit nùmer a survivrà pèr fé seurte ij drocheri da la ca: e, se as dirà a col che a l'é ant èl fond èd la ca: "É-lo pì gnun con ti?", chiel a dirà: "Pì gnun!" E l' àutr a dirà: "Stà ciuto! Venta pa nominé Nosgnor"! ¹¹Va bin, varda lòn che Nosgnor a comanda: èd fé a tòch la ca granda e dè sbrisé la cita. ¹²Miraco che ij cavaj coro-ne an sjè scheuj o che as làura 'l mar con ij beu? Pèrchè voi i cambie 'l drit con èl tòssi e 'l frut dle bon-e assion ant j'erbe mère! ¹³Vojàutri i argiojisse con èl Nen, voi i dise: "É-lo pa pèr nòstra fòrsa che nojàutri i l'oma ciapà Carnaim"? ¹⁴Ore, vardé lòn che mi i fas ès-ciòde contra 'd vojàutri, famija d'Israel. I lo diso mi, èl Signor, Dé dl'Univers - na nassion che av craserà da l'intrada d'Amat fin-a al torent èd l'Araba.

7

Vision simbòlica 'd giudissi

¹Vardé lòn che a l'ha fame vèdde Nosgnor Dé: A-i j'era nè strop d'aliòstre ant èl moment che 'l masengh a ancaminava a giché, cand che a s-ciòd dòp èl mèsson dèl re. ²Ant èl moment che lor a stasìo pèr finì 'd mangé l'erba dèl pais, mi i l'hai dit: "Nosgnor Dé, perdon-a it nè prego! Com fara-lo Giacòb? A l'é tanto cit"! ³Anlora Nosgnor a l'ha dèssidù 'd fermeje²². "Ancapiterà pa!", a l'ha dit Nosgnor.

22 Opura: "Chiel a l'é pentisne e a l'ha dit".

⁴Nosgnor Dé a l'ha mostrame sòn: Nosgnor Dé a ciamava 'l castigh dël feu. Col che a consumava 'l gran Balatron, e a dvora la campagna. ⁵I l'hai dit: "Nosgnor Dé, chita it në prego! Coma podra-lo fé Giacòb a survìve? A l'é tanto cit"! ⁶Nosgnor a l'ha compassionà: "Sòn a sarà pa", a l'ha dit Nosgnor Dé.

⁷Sòn a l'é lòn che i l'hai vëddù përr grassia 'd Nosgnor: Nosgnor a stasia tacà a na muraja, un fil a piomb an man. ⁸Nosgnor am dis: "Còs vëddes-to Amos?" I l'hai dit: "Un fil a piomb". Nosgnor a l'ha continuà: "Varda che mi i livlai a bola d'ària mia gent Israel, giuimai mi i-j përdonrai pa pì. ⁹Ij leu àut d'Isach e ij santuari d'Israel a saran campà giù e a saran mach pì 'd drocheri, ant ël moment che mi i ausserai mia spa contra la ca 'd Geroboam".

Amos a së scontra con un sacerdot

¹⁰Ore, Amasia, sacerdot ëd Betel a l'ha mandaje cost message a rè Geroboam d'Israel: "Amos a s'arvira contra 'd ti, an cissand ël cheur dël pòpol d'Israel! Èl pais a peul pa pì soporté tute soe paròle. ¹¹Chiel a dis përparèj: "Geroboam andrà a meuire dë spa e Israel a sarà mnà n'esili lontan da soa tèra, sicùra". ¹²Amasia a l'ha dije a Amos: "Àusste e vatne via, ti visionari! Artirte anvers ël pais ëd Giuda! Ambele-là it mangeras tò pan e là it podras profetisé! ¹³Profetisa mai pì a Betel, përchè costì a l'é 'l santuari dël rè e 'l templi dël regn".

¹⁴Amos a l'ha arpijàit con Amasia: "Mi j'era pa un profeta, nì fieul ëd profeta: Nò mi i j'era un bergé un che a cheuj ij sicomoré. ¹⁵Ma Nosgnor a l'ha pijàme da darera dël cabial e a l'ha dime: Va! Profetisa a mia gent Israel. ¹⁶E adess ëscota la paròla dël Signor: "Ti it dise: Fà pì nen professìa contra d'Israel! Prédica pa contra la famija d'Isach! ¹⁷E bin, a dis Nosgnor a ti: "Toa fomna as prostituirà ant la sità, e ij tò fieuj e le toe fije a

tomberan dè spa. Toa tèra a sarà spartìa con la lignòla²³, e ti it andras a meuire an tèra strangera. Israel a sarà deportà an esili leugn da soa tèra".

8

D'àutre vision e mēssagi 'd giudissi

¹Vardé lòn che a l'ha fame vèdde Nosgnor Dé: "A-i j'era na cavagna 'd fruta mura. ²E a l'ha ciamame: 'Còs vèddes-to Amos?' I l'hai arpiàit: 'Na gorbela 'd fruta mura dla fin d'istà". Anlora Nosgnor a l'ha dime: 'La fin²⁴ a l'é vnùita pèr mia gent d'Israel! Giumai i-j pèrdonerai pa pì sò pèccà. ³Le fomne che a canto ant èl templi, an col di là a crijeran, oràcol èd Nosgnor Dé. E carope e cadàver a-i nē sarà motobin, e campà daspèrtut! Ciuto!".

[Contra coj che a fròdo e a sfrùto] ⁴Scoté sòn, vojàutri che i scarpise 'l pòver, pèr libereve da coj che a l'han da manca, ant èl pais. ⁵Voi i dise: "Cand ch' a sarà passà la lun-a neuva pèr che i peusso vende 'l gran? E 'l saba, pèr doverté ij magasin dèl forment? Nojàutri i sbasseroma la mzura dl'efa e i faroma chèrse 'l sicl, i trasseroma le balanse pèr ambrojé! ⁶Noi i cateroma con ij dné coj che a l'han nen e 'l pòver pèr un paira 'd sandole. I vendroma fina lè scart dèl gran".

[Èl di dèl deul nunsia] ⁷Nosgnor a l'ha fàit giurament pèr l'Orgheuj 'd Giacòb. "I lo giuro! I dèsmèntierai mai lòn che lor a l'han fàit!" ⁸È-lo pa pèr sòn che la tèra a trambla? Miraco son-ne pa an deul tuit coj che a-i èstan? Tut èl mond a s'àussa parèj dèl Nil, as gonfia e a sè sbassa com èl Fium d'Egit.

23 An ebràich: "a sarà dividùa pèr lènea, riga, còrda, cordin".

24 Ambelessì a-i é 'n gieugh èd paròle. La paròla ebràica יָפֵן (qets, "fin") a son-a coma יָפֵיט (qayits, "fruta d'istà"). Cfr. Geremìa 1:11-14; Amos 7:7-8.

[Misteri dël castigh e fam neuva] ⁹An col di, a dis ël Signor Dé: "I farai calé 'l sol an pien mesdì e i farai vnì sombra la tèra ant na bela giornà! ¹⁰I cambierai vòstre feste an funeral e vòste canson an plente. I butrai 'l sach dzora 'd vòstra schin-a, e i tosonerai tuti vòstri cupiss. Iv në farai com un deul pèr un fieul ùnich, e soa fin a sarà tanme 'n di d'ameiror. ¹¹A vnirà 'l di ch'i manderai la famin-a ant ël pais, nen fam ëd pan, nì na sèj d'eva, ma dè scoté l'arvelassion dël Signor. I lo diso mi, ël Signor Dé. ¹²Nen mach, ma a 'ndran ramingh da 'n mar a l'àutr, da tramontan-a a levant, as rabasteran pèr sèrché la Paròla 'd Nosgnor e a la trovran pa! ¹³An col di-là le bele fije e ij bej fieuj a saran magonà pèr la sèj. ¹⁴Coj che a fan giurament pèr ël nòm ëd la mistà 'd Samaria. Coj che a diso: "Viva tò dio, Dan! " e "Viva 'l romiagi 'd Bersabéa!", coj-là a tomberan pèr pa pì aussesse".

9

¹I l'hai vèddù Nosgnor an pé dzora dl'autar, e am disìa: "Frapa ël capitel e fà tramblé j'arsivòli! S-ciapa la testa a tùit, e coj che survivran i-j masserai mi con la spa. Gnun ëd lor a scamprà; gnun a-i la farà a scapé. ²Fin-a se a calèisso ant ël mond dij mòrt, mia man a-j prelevrà. E se a montèisso an cel, da là i-j farai calé. ³Dcò se a sè stermèisso an sla ponta dël Carmel, fin-a ambelelà i-j andrìa a sèrcheje e ciapeje. Se as coacèisso an sël fond dël mar pèr pa fesse vèdde da mi, e bin, da là i-j comandrai al Serpent ëd mòrdje. ⁴E fin-a se a van pèrzoné dè 'dnans dij sò nemis, mi i-j comandrai a la spa 'd masseje, i fisserai j'euji ansima 'd lor, pèr soa dësgrassia e pa pèr sò boneur.

⁵E Nosgnor, Dé dl'Univers, chiel a toca la tèra e costa-sì a sè slingua e tùit ij sò abitant a son an deul; chila a monta parèj dël Nil, tut antreggh, e peui a sè sbassa com ël Fium d'Egit. ⁶Chiel a l'ha stabilì le stansie pì àute 'd sò palass ant ël cel e a ten an sla tèra la fondassion dël firmament. Chiel a ciama j'eve dël mar e a jè spantia an sla facia dël teren. Sò nòm a l'é Signor. Israel a l'é na nassion, e a sarà tratà parèj 'd tute j'àutre, ma a sparirà pa. ⁷"Fieuj d'Israel, forse che pèr mi seve-ne pa parèj dj'Etiop?" - a

dis Nosgnor - "Miraco che i l'hai pa fàit monté Israel dal pais d'Egit, e ij Filisté da Caftor e j'Aramé da Chir?". Mach chi a l'é 'd bon cheur as salverà ant la destrussion d'Israel. ⁸Vardé, j'eu j 'd Nosgnor Dé a son ëdzora dël regn pecador: "I vado a feje dësparì da la faccia dël sol, tutun i-i faraj nen fòra 'd pianta la ca 'd Giacòb - oràcol ëd Nosgnor. ⁹Përchè vardé che mi i darai le drite e i-j farai tramblé, an tra tute le gent, coma che as peul cicojessa la ca d'Israel con la siassa, e gnanca na gran-a a tomberà për tèra. As passerà la siassa e la sessa an mes dël pòpol d'Israel. ¹⁰Tùit ij pecador ëd mia gent a meuiran dë spa, lor che a disìo: 'Èl maleur a s'avzinerà pa, a rivrà pa fin-a a nojàutri'.

Restaurassion ëd la Dinastia davidica

¹¹An coj di-là, i drisserai torna la bënna 'd David, i restaurerai soe brece, i ausserai soe ruin-e, i l'ardrisserai com ant ij temp d'antan. ¹²Përchè a peusso torné a esse padron ëd lòn che a-i resta d'Edom e 'd tute le gent andova che mè nòm a l'é anvocà - i lo diso mi, ël Signor - che a farà sòn²⁵. ¹³Vardé, a-i rivran ëd di, a dis Nosgnor, andova che chi a làura a s'ancontrerà con chi a mësson-a, col che a vendëmmia con col ch'a smen-a dë smens. Ij mont a stisseran most d'uva, tute le colin-e a në dagneran. ¹⁴I stabilirai torna mia gent, Israel; lor a costruiran torna le sità vastà e a-i ëstaran, a piantran ëd vigne e a në beiveran ël vin, a coltivran ëd giardin e a në mangeran la fruta. ¹⁵I-j trapiantrai dzora 'd soa tèra e lor a saran mai pì rancà via, da 'n sla tèra che i l'hai daje. A l'é 'l Signor tò Dé ch'a l'ha parlà.

25 9:11-12 cfr. At 15:16-18.

Tàula

Introdussion a l'euvera compléta dla Neuva Bibia an Lengha piemontèisa	3
Èl lìber dël profeta Amos.....	4
Introdussion.....	4
Schema.....	5
1.....	7
Introdussion.....	7
Oràcoj contra ij pòpoj dj'anviron.....	7
2.....	8
Nosgnor a giudicherà Israel.....	9
3.....	10
Minca n'efet a l'ha na càusa.....	10
Samaria a tombrà.....	10
4.....	11
Israel a l'ha 'n randevò con Nosgnor.....	11
5.....	13
La mòrt a l'é davzin-a a rivé.....	13
Èl Signor a së speta giustissia.....	14
6.....	15
Për jë sgnor la festa a l'é finìa.....	15
7.....	16
Vision simbòlica 'd giudissi.....	16
Amos a së scontra con un sacerdot.....	17
8.....	18
D'àutre vision e mëssagi 'd giudissi.....	18
9.....	19
Restaurassion ëd la Dinastìa davìdica.....	20